

Cox az yaşıllığı var Bakımızın. Betonlaşdırıblar bu şəhəri sahibkarlar, arxitektolar, inşaatçılar, mühəndislər, xüsusilə də şirkət sahibləri. Fikirləri qalıb hündür mərtəbəli binaların təcili tikilməsində ki, satışını həyata keçirələr, mənfəətlənələr. Bu şəhərin qoyununa gündən-günə hündürmərtəbəli binalarla "beton naxışlar" vurublar. O qədər "naxış" ki, yan-yana, nəfəs-nəfəsə binalar sanki bir-birinin üstünə yığılacaqlar...

Günəşə doğru yol alır bu binalar. Günəşin də gücü çatmır dan yerindən boylanıb bu şəhəri işığına, istisinə bürüməyə. Qoy-mur göydələnlər, çoxmərtəbələr, arxasında, qarşısında gizlədir Günəşi. Nəfəs-nəfəsə binalar pəncərələrimizdən əlimizi uzatsaq qonşunun pəncərəsinə çatacaq dərəcədədir. Kəsiblər insanların pəncərəsinin qarşısını bu binaları inşa edənlər. Təmiz havadan, gün işığından məhrum ediblər insanları. Pəncərələrindən yalnız betonlara baxmağı nəşib ediblər bu şəhərin sakinlərinə...

Nə bitir bu betonlaşma, nə də tükənir. Yağışdan sonrakı göbələklər kimi artır hər gün, hər saat. Betonlaşır bu şəhər, rəngli-rəngli betonlardan ibarət olur. Sağımız beton, solumuz beton, yolumuz beton, qarşıda beton, döngədə beton, nə qədər beton axı...

Bu şirkətlər tikintini planlaşdıranda ağacları kütləvi şəkildə qırıb, yerində bina ucaltmağa başlayanda o layihələrə baxanlar olubsa, hər birində abadlıq, yaşıllaşdırma ilə bağlı hissəsi də görüblər. Lakin beton mərtəbələr səmaya yüksəldikcə, yaşıllıqlar o mərtəbələrədən çox-çox aşağılarda unudulmuş rəngə, yada düşməyən işə çevrilir. Bir təhər, alayarımcıq istifadəyə verilən binalarda şirkət sahiblərini tapa bilmirsən ki, sözü-nü deyəsən. Yoxa çıxırlar, gözə görünmürlər. Axı haqsızdırlar, işləri yarımcıqdır. Əksər çoxmərtəbəli binaların layihəsi yarımcıqdır, sakinlər narazıdır. Həyətlərdə nə oturmağa bir oturmaq qoyulub, nə uşaqların əylənməsi üçün qurğu. Nə də bir yaşıllıq salınıb.

Son illərdə Memarlıq və Arxitektura Komitəsi tərəfindən qaydaların hazırlanmasına və ümumi tikintinin 25 faizindən az olmayaraq yaşıllıqların olması tələbinə baxmayaraq sahibkarlar 1 santimetrə də qənaət edərək

Yaşıl rəng çox yaraşar bu şəhərə...

ondan gəlir qazanmaq uğrunda mübarizə aparırlar. Onlar yeni binalar inşa etməyə, yeni mənfəətlər ardınca gedirlər. Arxada qalanlar isə yarımcıq işləri özləri tamamlamalıdır. Onlar belə düşünürlər.

İnsafən parklarımız güllü-çiçəklidir. Lakin insanlar vaxt tapa bilirlərmə o gözəllikləri görməyə? Şəhərdən axşamadaş işdə olan insan parklardakı gözəlliklərdən də məhrum olur. Beləliklə, yalnız betonlara baxmaq məcburiyyətində qalır.

Düşünürsən ki, axı niyə insanları yaşıllıqlardan məhrum edirlər. Kimlərinə mənfəəti xətrinə minlərlə insan nə üçün sadəcə betonlar arasında yaşamaqlıdır. Axı onların hüquqları pozulur. Olmaz ki, hər kəs işinə məsuliyyətlə yanaşsın? İnşa etdiyi binaların yaşıllığı ilə bağlı layihələrdə göstərilənlərə riayət edər? Axı belə olarsa, heç betonlar da gözə gəlməz. Onların qarşısını yaşıllıqlar kəsər, rənginə rəng qatar. Məsələn, baxırsan ki, yeni tikili binadır, yolboyu uzatdıqca uzadıb aparılıb haradək. Qarşısında da səki, səkinin kənarları boş. Bu səki boyu ağac-

lar əkilərsə, nə olar görəsən? Və yaxud da yeni binaların betonlaşmış həyətlərinə ağaclar əkilərsə, bunun nəyi pis olar ki? İnsanların gözü gözəllik görər, həm də təmiz hava udarlar.

Yaşıllıq nə qədər zəngin olarsa, oksigen də bir o qədər bol olar. Biz nə edirik? Yaşıl ləğv edib, üzərində binalar tikir, hər tərəfi betonlarla əhatə edirik və özümüz üçün real ölüm hazırlayırıq. Bir hündürmərtəbəli binaların ətrafında ən azından 5-10 ağac yoxdursa, həmin binalarda yaşayan yüzlərlə insanın sağlamlığından söhbət gedə bilməmi? Lakin bəzən belə binaların ətrafında bir ağac belə olmur. Sanki gözələrimiz bu betonlaşmaya öyrənib, yaşıl rəngi ağlımıza belə gətirmirik. Səsimizi qaldırmırıq, həyəcan təbini çalmırıq, özümüz bir yana, gələcək nəsillərimiz üçün təhlükəni uzaqlaşdırırıq. Sadəcə bu, belə də olmalıdır kimi həyatımıza davam edirik. Sahibkarlar da bundan yərinə istifadə edirlər.

Bu şəhərə niyə yağış yağmır, düşünən varmı? Çünki bu şəhər yaşıllıq qıtlığı yaşa-

yır. Yağışın çox yağma səbəbi yaşıllıqlardır, onların yaratdığı rütubət, buxarlanmadır. Yağışsız, yaşıllıqsız, küləkli şəhərdə insan sağlamlığı yalnız təhlükə qarşısında ola bilər.

Rayonlarımızda hər kəs Bakıdan giley edir, deyir ki, əşi, orada nəfəs almağa hava tapa bilmirsən. Bunun günahı Bakıda deyil, günah yaşıllıqlara qarşı çıxanlardadır. Təmiz havanı, bol oksigeni, yağışı, sərinliyi yaşıllıqlar yaradır. Bu şəhərdə yaşayan insanların bəxti onda gətirib ki, burada dəniz var, yoxsa bu qədər yaşıllıq qıtlığı ilə hansı problemlərlə üzləşərdilər, Allah bilir. Elə yərinə üzləşirik də. İnsanların bronxial astma, ürək çatışmazlığı, ciyər problemləri bu şəhərin yaşıl aqlığındandır. Belə gedərsə, qarşıda insanları nələr gözləyir, bu barədə düşünmək lazımdır. Nə qədər ki, gec deyil, ağac əkməyə başlamalıyıq.

Həqiqətən bu şəhər çox gözəldir, müasirdir, inkişaf edir hər gün. Bu şəhər adı şəhər deyil, özünəməxsusluqları ilə seçilən şəhərdir. Qədimdir, həm də müasirdir. Dünənə yaşadılan, bu günü gözoşsayan, həyətamiz mənzərəli, gözəlliyi ilə fəxr etdiyimiz şəhərdir. Bu şəhər rəngli şəhərdir. Son illərin möhtəşəm tikililəri bu rənglər palitrasını daha zənginləşdirib. Dövlət Bayrağı Meydanı, Heydər Əliyev Mərkəzi, Alov Qüllələri, Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Milli Gimnastika Arenası, Milli Olimpiya Stadionu, Su İdman Mərkəzi və saydıqca sayı biləcəyimiz onlarla bina füsunkarlığıdır bu şəhərin. Rəngləridir bu şəhərin. Bu rənglərin içərisində isə yalnız yaşıl azlıq təşkil edir. Hansı ki, yaşıl bu rənglərin hər biri ilə gözəl harmoniya təşkil edər, həm gözəlliyə, həm də sağlamlığa xidmət edə bilər.

Demirik ki, ağaclar əkilir. Əkilir, aksiyalar, iməciliklər keçirilir, bağlar salınır, lakin yaşıl rəng azlıq edir bu şəhərə. Çünki bu şəhər yaşıllaşmaqdan çox betonlaşır. Biz bu cür möhtəşəm binaları inşa edənləriksə, göydələnləri buludlara çatdırırlarıqsa, nədir bizim əlimizdə yaşıl rəngi artırmaq?..

Bu gözəl şəhər yaşıl rəngə ehtiyacıdır. Onun hər rəngdə libası var, yaşılın da istəyir. Gəlin bu doğma, əziz şəhərimizin istəyi naminə onu yaşıl rəngə qərər edək. Bu şəhəri daha da betonlaşmağa qoymayaq. Çünki ona yaşıl rəng çox yaraşar...